

Plan mot kränkande behandling

Norrbackaskolan

Norrbackaskolans anpassade grundskola

Norrbackaskolans förskola

Norrbackaskolans fritidshem

Ansvarig rektor: Jenny Jakobsson

Giltighetstid: 2023-12-01 – 2024-11-30

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn och elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en plan mot kränkande behandling är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

På Norrbackaskolan är all form av kränkande behandling oacceptabel. Det är skolans/förskolans ansvar att upptäcka, åtgärda och förebygga kränkande behandling.

Alla barn/elever på Norrbackaskolan är partnerberoende i kommunikation och motorik, vilket gör våra barn/elever extra sårbara i olika situationer. Vi använder kommunikationshjälpmedel för att barn/elever ska kunna uttrycka sig och medvetandegör personalgruppen om risken för situationer och rutiner där det finns risk för kränkningar. Diskussioner kring risk för kränkningar sker regelbundet på klassplaneringstid samt på APT varje termin.

3. Kartläggning av risker

Kartläggningar av risker sker genom observationer samt genom samtal med vårdnadshavare kring trygghet och trivsel. I våra observationer framkommer inte att medvetna kränkningar har skett, men det finns en medvetenhet kring att risken för omedvetna kränkningar finns. I samtal med vårdnadshavare framkommer i hög grad att barn och elever verkar trivas i verksamheten.

Det finns inga anmälda kränkningar i dokumentationssystemet Stella.

Våra slutsatser är att ingen information framkommit som tyder på att kränkningar sker, men att det finns risk för omedvetna kränkningar i olika situationer. Exempel på situationer där det är ökad risk för omedvetna kränkningar är toalettbesök/blöjkontroller, vistelse i omklädningsrum och dusch i samband med bad, samt om kommunikation kring elever sker över huvudet på den berörda eleven, eller att man kommunicerar kring elever när andra elever närvarar.

Risk/riskområde	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Toalettbesök/blöjkontroll	Analys av riskområden/risksituationer klassvis samt på APT.	Risk att personal obetänksamt inte värnar den personliga integriteten i tillräckligt hög grad

		vid kontroll av blöjor eller vid toalettbesök. Detta kan exempelvis ske genom kommunikation med annan personal kring barnets/elevens behov så att andra barn/elever riskerar att höra.
Omlädningsrum/dusch i samband med bad.	Analys av riskområden/risksituationer klassvis samt på APT.	Risk att barn/elever upplever integritetskränkning i samband med omläddning/dusch om inte draperi dras för, eller om barn/elever inte skylls med handduk i tillräckligt hög grad.
Gemensamma lokaler/allmänna ytor	Analys av riskområden/risksituationer klassvis samt på APT.	Risk för kommunikation över huvudet på barn/elever eller så att andra barn/elever hör vid vistelse i allmänna rum där många barn/elever och personal vistas samtidigt.
Kommunikation över huvudet på barn/elever eller så att andra barn/elever hör.	Analys av riskområden/risksituationer klassvis samt på APT.	Risk att kommunikation sker över huvudet på barn/elever eller så att andra barn/elever hör.

4. Utvärdering av genomförda insatser

Planerad insats	Resultat av insatsen	Utvärdering av insatsen
Samtal i personalgruppen kring risk för kränkningar genomförs under klassplanering samt på APT.	Ökad medvetenhet kring situationer där det är en ökad risk för kränkningar.	Personal har uttryckt att det finns en medvetenhet kring risker för kränkningar, och att det är värdefullt att återkommande ha diskussioner kring detta så att risken för kränkningar minskar ytterligare.

5. Handlingsplan: mål och åtgärder

Mål med åtgärden	Konkreta åtgärder	Effekter som vi vill uppnå med åtgärden	Hur uppföljningen ska ske • Ansvarig för åtgärden • Datum när åtgärderna ska vara genomförda
Minska risk för kränkningar i samband med blöjkontroller/toalettbesök.	Samtal kring rutiner och arbetssätt i personalgruppen, klassvis samt på APT, exempelvis att: - Minska behovet av att	Barn/elever upplever ökad trygghet och att integriteten värnas vid blöjkontroller/toalettbesök, samt att situationer som kan upplevas som	Genom återkommande samtal på klassplaneringar och

	<p>hämta material på toaletten när barn/elever är där genom att förvara extra material för personlig hygien i klassrummet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vara diskret i kommunikationen kring blöjkontroller/toalettbesök så att inte andra barn/elever hör. - Bara vara två personal på toaletten med barn/elever då det bedöms absolut nödvändigt. 	kränkande av barn/elev minskar.	APT (november och mars).
Minska risk för kränkningar i dusch/omklädningsrum i samband med bad.	<p>Samtal kring rutiner och arbetssätt i personalgruppen, klassvis samt på APT, exempelvis att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Att i så hög grad som möjligt välja damernas omklädningsrum för flickor och herrarnas omklädningsrum för pojkarna. - Att i hög grad skyla i dusch och omklädningsrum med duschdraperi och handduk. 	Barn/elever upplever ökad trygghet och att integriteten värnas vid besök i dusch/omklädningsrum, samt att situationer som kan upplevas som kränkande av barn/elever minskar.	Genom återkommande samtal på klassplaneringar och APT (november och mars).
Gemensamma lokaler/allmänna ytor	<p>Samtal kring rutiner och arbetssätt i personalgruppen, klassvis samt på APT, exempelvis att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Undvik att prata om barn/elever så att andra elever hör. Gå undan vid behov för att kommunicera. - Inkludera barnet/eleven i samtalet och gå undan för blöjkontroller. 	Barn/elever upplever ökad trygghet och att integriteten värnas vid vistelse i gemensamma lokaler/allmänna ytor, samt att situationer som kan upplevas som kränkande av barn/elever minskar.	Genom återkommande samtal på klassplaneringar och APT (november och mars).
Kommunikation över huvudet på elev eller så att andra elever hör.	<p>Samtal kring rutiner och arbetssätt i personalgruppen, klassvis samt på APT, exempelvis att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tänka på vad som kommuniceras, vilka som hör och vilka som 	Barn/elever upplever ökad trygghet och att integriteten värnas, samt att kommunikation som sker på ett sätt som kan upplevas som kränkande av barn/elev minskar.	Genom återkommande samtal på klassplaneringar och APT (november och mars).

	behöver veta. - Undvik att prata om barn/elev så att andra elever hör. Gå undan vid behov för att kommunicera. - Inkludera barnet/eleven i samtalet.		
--	--	--	--

6. Delaktighet

Barn/elever i Norrbackas verksamheter befinner sig på en tidig utvecklingsnivå och har inte ett utvecklat verbalt språk. Som underlag för planen har personal tolkat barns/elevs kroppsspråk, samt att elever genom kommunikationshjälpmedel uttryckt önskemål i olika situationer. Tillgången till ett gemensamt kommunikationshjälpmedel har ökat barns/elevs möjlighet att uttrycka sig och ökat möjligheten till delaktighet. Personal är delaktig i framtagandet av planen genom analys av risk för kränkningar i olika situationer, samt genom att ta fram förslag på konkreta åtgärder. Detta har genomförts klassvis samt på APT. Vårdnadshavare bidrar med information kring trygghet och trivsel i samband med utvecklingssamtalen.

7. Förankring

Planen förankras genom kommunikation till personal kring de åtgärder som ska genomföras, samt genom de återkommande samtalen på klassplaneringar och APT. Planen finns tillgänglig för vårdnadshavare genom att den läggs ut på enhetens hemsida.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när elev kränker elev:

1. Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar klasslärare/mentor.
2. Klasslärare/mentor kontaktar omgående utsedd kontaktperson(er) med fördjupad kunskap om kränkning, trakasserier och diskriminering.
3. Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas.
4. Skyndsamt anmälan till Stella-systemet. Utöver anmälningsskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
5. En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och skolans kultur ingår i kartläggningen.
6. I vissa situationer kan elevhälsan behöva kopplas in.
7. Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar elev:

1. Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare.
2. Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.

Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet, det vill säga tillhörande kvinnligt eller manligt kön. Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön.

- **Könsöverskridande identitet eller uttryck**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Skolan/förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/förskolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddhism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller begåvningsmässiga och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel- och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. *Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.*

- **Sexuell läggning**

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, anpassad grundskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom att likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekats tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet *sexuella trakasserier* innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Anm.: Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan till exempel ske genom skolans regler, undervisning och läroböcker.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

